

Stanovisko Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru – Úloha štrukturálnej politiky a politiky súdržnosti EÚ pri podnecovaní transformácie hospodárstva inovatívnym a inteligentným spôsobom**(prieskumné stanovisko)**

(2020/C 429/21)

Spravodajca: **Gonçalo LOBO XAVIER**

Konzultácia	18. 2. 2020 – list nemeckého spolkového ministra hospodárstva a energetiky Petra ALTMAIERA
Právny základ	článok 304 ZFEÚ
Príslušná sekcia	sekcia pre hospodársku a menovú úniu, hospodársku a sociálnu súdržnosť
Prijaté v sekcii	20. 7. 2020
Prijaté v pléne	18. 9. 2020
Plenárne zasadnutie č.	554
Výsledok hlasovania (za/proti/zdržalo sa)	217/0/3

1. Závery a odporúčania

1.1. Európsky hospodársky a sociálny výbor (EHSV) vyzýva Európsku komisiu, aby pristupovala k politike súdržnosti ako k základnému nástroju na riešenie veľkých výzev zapríčinených pandémiou koronavírusu. Je naliehavo potrebné reagovať svižne. Finančné prostriedky určené na pomoc a podporu členských štátov je nutné využívať v súlade s príslušnými kritériami, zároveň však odvážne. Európa viac ako kedykoľvek predtým potrebuje diferencovaný prístup k jedinému problému.

1.2. Vplyv krízy spôsobenej pandémiou COVID-19 ukazuje, že sú potrebné silné a jasné opatrenia na opätovné vybudovanie európskeho hospodárstva. Dôsledky krízy pre verejné zdravie, hospodárstvo, spoločenskú a politickú aktivitu sa dajú ťažko zmerať a jej vplyv sa bude v jednotlivých členských štátoch líšiť. EHSV súhlasí s tým, že priority nemeckého predsedníctva Rady EÚ sa musia zamerať na tieto nové okolnosti, a vyzýva na prijatie opatrení na ochranu zamestnanosti a sociálnych práv v celej Únii.

1.3. EHSV je presvedčený o tom, že v každom pláne obnovy pre Európu sa musia zohľadniť dôsledky krízy, najmä závislosť Európy od iných hospodárskych priestorov, pokiaľ ide o konkrétne výroby a služby. Európa sa očividne musí zamyslieť nad svojou obchodnou politikou, posilniť inovácie a využiť výhodu, ktorú jej poskytuje stratégia pre inteligentnú špecializáciu založená na regionálnom a odvetvovom priemyselnom prístupe. Politika súdržnosti zohrala v minulosti zásadnú úlohu pri vytváraní správnych podmienok na to, aby sa v rámci priemyslu, výskumu a vývoja a infraštruktúry vyvíjali riešenia. EHSV je presvedčený, že súčasnosť si vyžaduje ešte silnejšiu politiku s cieľom podporiť návrat priemyselných odvetví späť do Európy. Je potrebná opätovná industrializácia a práve teraz na ňu nastal vhodný čas.

1.4. Podľa EHSV musí byť pre všetky členské štáty naďalej prioritou digitalizácia služieb. Kríza ukázala, že sú potrebné jednoduchšie a komplexnejšie služby, ktoré podporia všetkých Európanov, a najmä tých, ktorí potrebujú osobitnú podporu. EHSV si jasne uvedomuje, že jednotlivé členské štáty majú rozdielne pohľady a čelia rozdielnym výzvam v oblasti digitalizácie. Súčasná infraštruktúra nestačí a prioritne je potrebné zvýšiť investície do týchto oblastí. Členské štáty treba nabádať, aby investovali do lepšej infraštruktúry na vytvorenie správnych podmienok pre nové spoločnosti a služby. Realizácia uvedených cieľov si vyžaduje kreatívne a jednoduché finančné nástroje.

1.5. EHSV súhlasí s tým, že je naďalej potrebné investovať do širokopásmových systémov s cieľom umožniť rozvoj moderného poľnohospodárstva a cestovného ruchu vo vidieckych oblastiach. V nástrojoch politiky súdržnosti sa táto potreba zanedbávala alebo prinajmenšom členské štáty nevyužívali existujúce príležitosti v rámci programov financovania. Je potrebné nabádať verejné správy členských štátov, aby investovali do širokopásmovej infraštruktúry s cieľom umožniť rozvoj „novej podoby poľnohospodárstva“, nových aktivít cestovného ruchu a nových „odvetví“.

1.6. EHSV je hlboko presvedčený o tom, že elektronický obchod predstavuje základ „nového normálu“ v dôsledku vplyvu pandémie COVID-19 na spoločnosť a hospodárstvo. Spoločnostiam aj zákazníkom bude potrebné poskytnúť rôzne možnosti. Tento nový prístup môže byť prínosný aj pre MSP, takže finančné prostriedky zo štrukturálnych fondov treba vyčleňovať tak, aby umožnili spoločnostiam objavovať nové trhy a nové príležitosti. EHSV naliehavo žiada Európsku komisiu, aby pružne reagovala na uvedené výzvy, a tým poskytla spoločnostiam príležitosť na prechod do „online priestoru“, vytváranie partnerstiev a inteligentné investovanie v záujme konkurencieschopnosti nielen na vnútornom trhu, ale aj vo svete. Nesporne je potrebné vytvoriť udržateľnejšie siete dodávateľských reťazcov, ktoré umožnia lepšiu interakciu medzi spoločnosťami a zákazníkmi.

1.7. EHSV je presvedčený, že je naliehavo potrebné chrániť MSP a ich udržateľnosť. Z tohto dôvodu je nutné využívať zvyčajné, existujúce európske nástroje, ako je napríklad Európsky sociálny fond, veľmi kreatívnym, ale jednoduchým spôsobom. Niet pochýb o tom, že táto kríza ovplyvnila mieru zamestnanosti a obnova Európy bez správnej stratégie odbornej prípravy a rekvalifikácie pracovníkov pre trh práce bude veľmi ťažká. To je jeden z dôvodov, prečo sa pri rozhodovaní súvisiacom s využívaním finančných nástrojov musí zohľadniť aj skutočnosť, že MSP musia zvládnuť množstvo byrokratických požiadaviek, ak chcú využiť uvedené systémy. EHSV požaduje, aby sa prijali opatrenia, ktoré znížia byrokratickú záťaž a umožnia MSP lepšie využívať dostupné nástroje.

1.7.1. Bezpodmienečne treba zabezpečiť priaznivé podmienky pre dlhodobé úvery malých a stredne veľkých podnikov s cieľom pomôcť im v týchto ťažkých časoch. Mali by sme využiť Kohézny fond na vytvorenie rýchlo reagujúceho a účinného finančného nástroja.

1.7.2. EHSV by v tejto súvislosti chcel poukázať na potrebu posilnenia a vytvorenia správnych podmienok pre rozvoj verejných investícií do systémov celoživotného vzdelávania a mechanizmov takéhoto vzdelávania s cieľom umožniť ľuďom prispôbiť svoje zručnosti aktuálnym potrebám trhu a zároveň sa pripraviť na poskytovanie nových zručností budúcim generáciám.

1.8. EHSV tiež súhlasí s tým, že je potrebné podporiť program zelenej dohody a naliehavo žiada Európsku komisiu, aby členským štátom vysvetlila, ako by sa napríklad dalo použiť 40 miliárd EUR z Fondu na spravodlivú transformáciu na dekarbonizáciu hospodárstva. Ide o príklad dobrého nápadu a koncepcie, ktoré by sa mali propagovať medzi členskými štátmi, stále však nie je príliš jasné, akým spôsobom sa uvedú do praxe.

1.9. EHSV víta program REACT, v rámci ktorého sa investuje 55 miliárd EUR na podporu politiky súdržnosti, vyzýva však Európsku komisiu, aby urýchlene informovala členské štáty a vysvetlila podmienky a kritériá rozdeľovania, pričom by sa mala zohľadniť skutočnosť, že uvedené finančné prostriedky sa musia vyčleniť do konca roka 2022. Finančné prostriedky z programu REACT-EU sa rozdelia medzi členské štáty v súlade s ich pomernou prosperitou a rozsahom vplyvu súčasnej krízy na ich hospodárstva a spoločnosti vrátane nezamestnanosti mladých ľudí. Dosiahnutie výsledkov si však vyžaduje presnejšie informácie. V tejto chvíli je potrebné zabezpečiť vykonávanie programu, a nie danú sumu finančných prostriedkov. Európa potrebuje flexibilný, rýchly a jednoduchý program s jednoduchšími postupmi, ktorými sa môže zjednodušiť prístup k finančným prostriedkom bez ohľadu na veľkosť, pôvod či odvetvie spoločnosti v prípadoch, v ktorých je potrebné riešiť predovšetkým otázku zamestnanosti a pridanej hodnoty.

1.10. EHSV sa domnieva, že je nutné zabezpečiť konzultácie a široké zapojenie organizácií občianskej spoločnosti do vymedzenia regionálnych politík s cieľom využiť autentické a relevantné vedomosti zainteresovaných strán, ktoré by mohli podporiť vykonávanie stratégie. Nastal čas zapojiť sociálnych partnerov do vymedzenia a vykonávania politiky v záujme zaručenia partnerského prístupu, ktorý môže priniesť hmatateľné výsledky.

2. Všeobecné pripomienky

2.1. Nemecké predsedníctvo Rady Európskej únie bude prebiehať za veľmi špecifických okolností a toto obdobie bude predstavovať mimoriadnu výzvu pre európsky projekt. Mnohé z cieľov predsedníctva sa možno prehodnotia z dôvodu situácie spôsobenej koronavírusom, čo bude mať vplyv na rozvoj osôb, podnikov a odvetví a preverí odolnosť Európy po pandémii.

2.2. Priority sa dajú zmeniť vždy, niektoré hlavné myšlienky sa však môžu zachovať napriek situácii. Medzi výzvy, ktorým sa venovala pozornosť už pred pandémiou, patrí digitalizácia, rozpočtové riziká a inteligentné a rastúce hospodárstvo.

2.3. Stredobodom pozornosti bude digitalizácia spolu s politikou týkajúcou sa údajov, umelou inteligenciou a digitálnym jednotným trhom. Musia sa zachovať záruky otvorenosti vnútorného trhu – túto ambíciu treba chápať v kontexte diskusie o európskom pláne obnovy. Bude pokračovať rozvoj digitálneho vnútorného trhu v záujme zvýšenia európskej konkurencieschopnosti. Európska únia presadzuje interoperabilitu, štandardizáciu a technológiu s otvoreným zdrojom.

2.4. V súčasnej situácii tiež hrozí riziko prehĺbenia hospodárskych a sociálnych rozdielov vrátane regionálnych a územných rozdielov vnútri členských štátov a medzi nimi. Zmeny v dopyte a schopnosť podnikového sektora vyrovnávať sa so situáciou sa budú v jednotlivých regiónoch a na jednotlivých územiach členských štátov prejavovať asymetricky, keďže sa líšia odvetvovou špecializáciou. Očakáva sa, že utrpia služby vyžadujúce si priamy kontakt so zákazníkom, najmä z dôvodu zníženia obratu a zamestnanosti v MSP.

2.5. Opätovná industrializácia vo vidieckych oblastiach

2.5.1. Členské štáty so značným fiškálnym priestorom si môžu dovoliť poskytovať štedrejšiu a dlhodobejšiu pomoc podnikom a domácnostiam. Budú na tom lepšie, aj pokiaľ ide o schopnosť absorbovať vyššie deficity verejných financií a vyššie úrovne dlhu vzhľadom na čoraz naliehavejšiu potrebu zabezpečiť kvalitnú zdravotnú starostlivosť a trvalé sociálne zabezpečenie pre osoby zasiahnuté krízou. Členské štáty sa budú vo všeobecnosti líšiť vo svojej schopnosti financovať investície potrebné na naštartovanie hospodárstva a financovanie zelenej a digitálnej transformácie. Tieto rozdiely by mohli viesť k narušeniu rovnakých podmienok na jednotnom trhu a prehĺbeniu rozdielov v životnej úrovni.

2.6. Výborne to vystihol Jean-Claude Juncker, ktorý vyhlásil: „V tejto únii nie je dostatok Európy. A v tejto únii nie je dostatok únie.“ V súčasnej kríze sa opäť ukázalo, že keď ide do tuhého, každý sa stará sám o seba. Dočasné zákazky vývozu niektorých druhov tovaru chráneného členskými štátmi a zatvorenie hraníc, ktorých sme v súčasnosti svedkami, predstavujú skutočne národné reakcie na celosvetovú krízu. To musí byť dôvod na znepokojenie. Politika súdržnosti by mala tieto následky napraviť.

3. Politika súdržnosti ako európska silná stránka na podporu jednotného trhu

3.1. Jednotný trh je stredobodom záujmu európskeho projektu. Účinný jednotný trh by mal občanom EÚ umožniť väčší výber služieb a výrobkov a lepšie pracovné príležitosti. Jednotný trh by mal stimulovať obchod a hospodársku súťaž, ktoré majú zásadný význam pre uskutočnenie zelenej a digitálnej transformácie EÚ. Primeraná a vyvážená politika súdržnosti má zásadný význam pre dobudovanie jednotného trhu.

3.2. Napriek mnohým rozdielom medzi členskými štátmi je politika súdržnosti naďalej hlavným mechanizmom zaručujúcim vyvážený rozvoj, vytváranie príležitostí a zvyšovanie životnej úrovne. Treba pamätať na to, že politika súdržnosti je založená na európskej solidarite a prejavuje sa vo všetkých členských štátoch: v tých, ktoré sú prijímateľmi finančných prostriedkov i v tých, ktoré sú „čistými prispievateľmi“.

3.3. Je tiež dôležité, aby sa prijali špecifické opatrenia reagujúce na výzvu, ktorá mala v jednotlivých členských štátoch rozdielne dôsledky. Európa viac ako kedykoľvek predtým potrebuje diferencovaný prístup k jedinému problému. Členské štáty teda budú potrebovať rôzne úrovne podpory – a to je najväčšou výhodou efektívnej politiky súdržnosti: inteligentné a účinné opatrenia na zvládnutie rôznych dôsledkov, napríklad takých, aké priniesla kríza spôsobená pandémiou COVID-19.

3.4. EHSV konštatuje, že najdôležitejšia je dobre koordinovaná európska priemyselná politika, v ktorej sa zohľadňujú aktuálne výzvy súvisiace s pandémiou COVID-19 a situáciou po nej, ako aj aspekty digitalizácie a udržateľnosti.

3.4.1. Treba identifikovať a podporovať kľúčový priemysel a hlavné odvetvia, od ľudských zdrojov až po výskum, čo vyústí do európskej priemyselnej politiky, ktorá chráni tieto strategické odvetvia pred trhom a zaisťuje bezpečnosť dodávok kľúčových prvkov, ako sú respirátory, masky a iné výrobky v prípade pandémie.

3.4.2. Európa musí financovať činnosti, ktoré spĺňajú dve kritériá: obnovenie strategickej výroby v záujme dosiahnutia nezávislosti Európy, a to najmä pokiaľ ide o ochranu zdravia a reakcie, ktoré prinesú kvalitné pracovné miesta, ako aj zameranie pozornosti na udržateľné investície, ktoré budú sociálne zodpovedné a šetrné k životnému prostrediu. Rozhodujúcu úlohu pri reštrukturalizácii európskeho výrobného systému by mohli zohrávať malé a stredné podniky (MSP), rovnako ako veľké spoločnosti a sociálne podniky.

3.5. MSP a organizácie občianskej spoločnosti by sa mali ocitnúť v centre pozornosti zameranej na odolnosť a obnovu. Programy v oblasti súdržnosti by sa mali reštrukturalizovať jednoduchším a efektívnejším spôsobom, aby boli skutočne prínosné pre drobných prijímateľov.

3.6. Dva kľúčové sektory, ktoré tvrdo postihla pandémia, sú cestovný ruch a kultúra. Európske finančné prostriedky by sa mali zamerať na určenie nástrojov na podporu podnikov pôsobiacich v oblasti cestovného ruchu a kultúry prostredníctvom inovácií, digitálnej transformácie a medzisektorovej spolupráce.

4. Politika súdržnosti a situácia po pandémie COVID-19

4.1. Nezvyčajné okolnosti krízy spôsobenej pandemiou COVID-19 predstavujú mimoriadnu skúšku politiky súdržnosti. Plány členských štátov na obnovu musia viac ako kedykoľvek predtým odrážať hodnoty územnej súdržnosti, medzi ktoré patrí napríklad digitalizácia, boj proti zmene klímy a sociálne začlenenie. Od tejto politiky zásadným spôsobom závisí systematický a rozsiahly plán obnovy pre Európu a všetky členské štáty EÚ bez ohľadu na ich veľkosť či iné charakteristiky.

4.2. Jedným z najdôležitejších aspektov stratégie obnovy je finančný rámec pre politiku súdržnosti. Pandémia nevídaným spôsobom odhalila a dokonca prehĺbila rozdiely medzi občanmi, ako aj medzi členskými štátmi. Vírusu sú vystavení všetci rovnako, líši sa však konkrétny spôsob, akým sa k nemu stavajú jednotliví občania, spoločnosti a členské štáty. Zlá finančná situácia, ktorá je dôsledkom tejto krízy, bude mať dramatický vplyv na určité krajiny a segmenty spoločnosti a v európskej reakcii sa táto skutočnosť musí zohľadniť.

4.3. Kľúčom k úspechu bude spolupráca. Teraz nie je vhodný čas na kritiku predchádzajúceho postupu. Skôr sa treba pozrieť na súčasnosť, zamerať sa na budúcnosť a dohodnúť sa na hlavných cieľoch, ktoré je možné zachovať dokonca aj za takýchto kritických okolností.

4.4. Škoda spôsobená krízou COVID-19 na európskom projekte a vo svete znásobí škodu spôsobenú vystúpením Spojeného kráľovstva z EÚ. To by mohlo znamenať, že po skončení pandémie sa ešte viac prehĺbia rozdiely medzi krajinami EÚ, pokiaľ ide o hospodársky rozvoj, sociálne záruky a mieru prosperity.

4.5. Kríza nemá jediné riešenie, v minulosti sa však osvedčila primeraná a vyvážená politika súdržnosti, ktorá reaguje na rozdiely a vytvára solidaritu medzi všetkými členskými štátmi.

4.6. Obnova Európy by sa mala zakladať na zásade solidarity, zároveň je však potrebné napraviť chyby z minulosti. Určite treba pomôcť členským štátom s nadmerným verejným dlhom zrýchliť udržateľnú obnovu, táto pomoc však musí spájať silné politiky s vyváženými opatreniami na základe odporúčaní európskeho semestra pre danú krajinu. Nie je čas na premýšľanie o politických ziskoch na národnej úrovni, ale čas na odvážne činy.

4.7. Naďalej je relevantná zelená dohoda a EHSV je presvedčený, že jej hlavné ciele majú zásadný význam pre dosiahnutie vedúceho postavenia Európy v mnohých aspektoch tejto celosvetovej výzvy.

4.8. EHSV v tejto súvislosti s potešením víta a plne podporuje návrhy Európskej komisie: plán *Next Generation EU* vrátane nástroja REACT-EU a celkový rozpočet EÚ na roky 2021 – 2027. Keďže program REACT-EU nadväzuje na reakciu na krízu a nápravné opatrenia novej politiky súdržnosti a rozširuje ich, EHSV dôrazne odporúča **odstrániť všetky prípadné administratívne prekážky a záťaž** na úrovni štátnej správy jednotlivých krajín i na európskej úrovni, aby bolo možné zamerať úsilie na riešenie problémov súvisiacich s epidémiou.

4.9. EHSV je preto pevne presvedčený, že vďaka programu REACT-EU sa zmobilizujú investície a ťažisko finančnej podpory sa presunie do prvých kľúčových rokov obnovy vďaka investovaniu dodatočných zdrojov do reálnej ekonomiky. Medzi hlavné oblasti, ktoré si vyžadujú podporu prostredníctvom dodatočného financovania z programu REACT-EU, **patrí zachovanie a vytváranie pracovných miest – predovšetkým pre mladých ľudí – a investičná podpora pre MSP.**

4.10. V investičných prioritách po pandémie COVID-19 sa musí zohľadniť nepomerný vplyv pandémie na určité segmenty obyvateľstva, a to najmä seniorov, ľudí so zdravotným postihnutím, migrantov, utečencov a rómsku komunitu. Veľmi dôležité bude pomôcť týmto komunitám obnoviť stabilitu a zabezpečiť, že sa nezapadne pri obnove po kríze, ako sa stalo po poslednej európskej finančnej kríze.

5. Európsky semester a odporúčania pre jednotlivé krajiny

5.1. Európsky semester musí stále čeliť mnohým výzvam, ktorých riešenie v súčasnej kríze nadobudlo na význame. Jednou z výziev, na ktoré treba reagovať, je skutočnosť, že krajiny neprevzali zodpovednosť za navrhované reformy a zdĺhavejšie vykonávajú odporúčania pre jednotlivé krajiny.

5.2. Preto má zásadný význam zapojenie organizovanej občianskej spoločnosti do európskeho semestra, keďže angažovanosť zainteresovaných strán v oblasti reforiem zlepšuje ich uskutočňovanie a pomáha dosiahnuť kladné výsledky.

5.3. V tejto súvislosti bude európsky semester zohrávať čoraz dôležitejšiu úlohu pri monitorovaní a hodnotení intervencií uskutočnených v rámci plánu *Next Generation EU* a EHSV sa domnieva, že hospodárskych a sociálnych partnerov a organizácie občianskej spoločnosti treba považovať za dôležitých aktérov tohto procesu.

5.4. Partneri z občianskej spoločnosti, miestni aktéri a združenia sa spolu s Európskym parlamentom musia podieľať na všetkých rozhodnutiach o výdavkoch týkajúcich sa fondov na obnovu, ako aj na následnom overovaní, či sa peniaze v záujme európskej verejnosti dobre vynaložili. Závazné zapojenie je mimoriadne dôležité, keďže zaručuje, že finančné prostriedky dostanú projekty, ktoré obnovia európske hospodárstvo a pomôžu pri jeho oživení.

6. Nástroje efektívnej politiky súdržnosti

6.1. Politika súdržnosti je moderná, efektívna a flexibilná investičná politika EÚ. Na jednej strane ponúka odpoveď na dlhodobé problémy prostredníctvom viacročného plánovania. Na druhej strane môže byť mimoriadne flexibilná v situáciách krízového riadenia, ako je súčasná kríza spôsobená pandemiou COVID-19, keď rýchle zmeny systému vykonávania politiky viedli k tomu, že členským štátom bude (na začiatku) poskytnutá pomoc vo výške 8 miliárd EUR.

6.1.1. Politika súdržnosti má významný vplyv na hospodárstva členských štátov. Predpokladá sa, že vďaka intervencii politiky súdržnosti v období rokov 2014 – 2020 sa na konci obdobia vykonávania zvýši HDP v štátoch EÚ13 približne o 3 %. Značný je tiež vplyv na menej rozvinuté regióny EÚ. Napríklad sa očakáva, že na konci programového obdobia bude HDP v niektorých menej rozvinutých regiónoch Maďarska o viac než 8 % vyšší, než by bol bez politiky súdržnosti.

6.1.2. Finančné prostriedky EÚ hrali už hneď na začiatku hospodárskej a finančnej krízy stabilizačnú úlohu a zabezpečovali vyššiu úroveň verejných investícií v mnohých oblastiach politiky, od rozsiahlych infraštruktúrnych projektov po financovanie MSP a odbornú prípravu pracovníkov a nezamestnaných.

6.1.3. V období rokov 2021 – 2027 sa budú z politiky súdržnosti naďalej podporovať všetky regióny vo všetkých členských štátoch a bude sa financovať široký rad investícií, ktoré pomôžu regiónom EÚ efektívne zvládnuť úzko späté transformácie – technologickú zmenu a klimatické ciele vrátane úplne nových iniciatív, ako je Fond na spravodlivú transformáciu.

6.2. Návrh budúcej politiky súdržnosti vychádza z troch hlavných zásad:

6.2.1. Politika pre všetky regióny: tri štvrtiny investícií v rámci politiky súdržnosti sa zameriavajú na najmenej rozvinuté regióny, zachovávajú sa však aj príspevky pre regióny, v ktorých prebieha priemyselná transformácia, ako aj pre najvzdialenejšie regióny EÚ. Okrem toho sa zintenzívnila cezhraničná spolupráca a posilnila úloha miest, metropolitných oblastí a miestnych iniciatív a pribudla nová priorita venovaná priblíženiu Európy k občanom. Napriek celkovému zníženiu rozpočtových prostriedkov EÚ sa zdroje naďalej sústredia do najchudobnejších členských štátov a regiónov. V návrhu Komisie je toto zameranie ešte výraznejšie než v súčasnom období a najchudobnejšie členské štáty naďalej dostávajú oveľa viac než rozvinutejšie krajiny. Podpora prichádza tam, kde je najviac potrebná – pre menej rozvinuté regióny bol stanovený cieľ vyčleniť 62 % zdrojov na pracovné miesta a rast (v období rokov 2014 – 2020 to bolo 52 %). Napriek rozpočtovým obmedzeniam bolo možné zabezpečiť zvýšenie objemu prostriedkov reálne vyčlenených pre menej rozvinuté (+8 %) a transformujúce sa regióny (+17 %) v porovnaní s cenami v roku 2018. To je podstata politiky súdržnosti: praktické uskutočnenie zásady solidarity.

6.2.2. Modernjšia politika: tri štvrtiny investícií sú určené na prípravu regiónov na úzko späté transformácie na digitálne a moderné hospodárstvo a na klimaticky neutrálne obehové hospodárstvo – hlavné výzvy, ktorým bude naša spoločnosť čeliť v nadchádzajúcich desaťročiach. Táto nutná oblasť pozornosti sa premieťa do niekoľkých opatrení na zlepšenie kvality a vplyvu investícií: napríklad stanovenie „základných podmienok“ prispôbených danej investícii, čo zaručuje vytvorenie predpokladov na úspech.

6.2.3. Jednoduchšia a dynamickejšia politika: je navrhnutých 80 administratívnych zjednodušení, ktorými sa zjednodušujú všetky predpisy, od nastavenia programov po audit a postupy náhrad, a zaručujú jasné a jednoduché pravidlá pre sedem fondov EÚ vykonávaných v rámci zdieľaného riadenia s jednotným súborom pravidiel. Jednotný súbor pravidiel uľahčí prácu programových manažérov a prijímateľov a podporí synergie medzi siedmimi fondmi i súčinnosť s ostatnými nástrojmi v rámci súboru rozpočtových nástrojov EÚ, ako je spoločná poľnohospodárska politika, európsky program inovácií Horizont, nástroj EÚ na podporu vzdelávacej mobility (Erasmus+) a program LIFE (Program pre životné prostredie a ochranu klímy).

- 6.3. V spojení s ďalším budovaním administratívnych kapacít sa tým umožní rýchlejšie a lepšie otvorenie nových programov.
- 6.4. Nová politika súdržnosti bude skrátka lepšie zacielená a prinesie väčšiu európsku pridanú hodnotu. Nejde teda len o veľkosť, ale aj o výsledky.
- 6.5. Zároveň bude potrebné, aby miestne orgány vynaložili väčšie úsilie na zlepšenie angažovanosti pri vykonávaní projektov financovaných EÚ. To znamená, že miera národného spolufinancovania sa vráti na predkrízovú úroveň. Zníženie miery spolufinancovania by bolo možné vnímať ako možný zdroj napätia vo verejných rozpočtoch, ale aj ako príležitosť na zlepšenie projektov a posilnenie pocitu angažovanosti a zodpovednosti. To isté platí aj pre uvedené posilnenie tematického zamerania na hlavné politické ciele, ktoré zodpovedajú európskym prioritám a výzvam, ako je napríklad inteligentná a zelená Európa.
- 6.6. V tejto súvislosti platí jedna dôležitá podmienka: Európa musí vyriešiť otázku chýbajúcej efektívnej komunikácie o politike súdržnosti, ktorá je príliš často spojená s projektmi financovanými z tejto politiky. Hoci EHSV uznáva, že existujú rôzne usmernenia týkajúce sa komunikácie, ktoré zaviedla Komisia, pre EHSV je zřejmé, že ani zďaleka nepostačujú. Často sa stáva, že informovanosť o tom, že sa nejaké projekty uskutočnili a/alebo že ich v skutočnosti financovala EÚ, je veľmi malá alebo sa o tom dokonca vôbec nevie. To vedie k tomu, že sa politika súdržnosti oceňuje veľmi málo alebo vôbec nie.
- 6.7. EHSV vyzýva Komisiu, aby pokračovala v úsilí o preskúmanie platných povinností zverejňovania informácií a aby ich výrazne inovovala s ohľadom na moderné prostriedky digitálnych komunikačných kanálov plne začlenené do digitálnej agendy. Intenzívnejšie uplatňovanie projektov na základe najlepších postupov by sa malo používať ako praktický príklad na podporu rozsiahlejšieho a lepšieho využívania finančných prostriedkov.
- 6.8. EHSV vyzýva Komisiu, aby vypracovala strategický komunikačný plán v spolupráci so všetkými príslušnými partnermi vrátane organizácií občianskej spoločnosti, miestnych aktérov a verejnosti. V súčasnosti je viac ako kedykoľvek predtým nutné, aby členské štáty a prijímatelia zabezpečili efektívnejšie informovanie o najlepších postupoch a jednoduchší prístup k nim.

V Bruseli 18. septembra 2020

Predseda
Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru
Luca JAHIER
